

Celem projektu jest przewyższenie mankamentów dotychczas dominującego profilu badań neolitycznej osady Çatalhöyük w środkowej Anatolii poprzez wyraźne skupienie się na rozpoznaniu strefy sąsiadującej z osadą pod kątem charakterystyki jej zasiedlenia i eksploatacji, różnorodności biologicznej, a także jej kolejnych przemian w ciągu tysiąclecia jej zasiedlenia.

Cele projektu zostaną zrealizowane poprzez systematyczne gromadzenie i kompleksowe przebadanie różnego rodzaju źródeł pochodzących z obszaru bezpośrednio sąsiadującego z osadą, w szczególności ze strefy położonej bezpośrednio na północ, południe i wschód od neolitycznej osady w Çatalhöyük. Będą one miały na celu rozpoznanie dwóch fundamentalnych aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej: (1) zasiedlenie i eksploatację strefy sąsiadującej z osadą przez jej mieszkańców oraz (2) scharakteryzowanie najbliższego otoczenia osady, jej bioróżnorodności i ekodynamiki człowieka.

Rozpoznanie tych dwóch podstawowych aspektów funkcjonowania społeczności Çatalhöyük przyjmuje postać trzech powiązanych ze sobą celów badawczych:

- (1) Rozpoznanie zabudowanego środowiska i eksploatacja strefy poza terenem osady neolitycznej w Çatalhöyük
- (2) Rozpoznanie naturalnego środowiska bezpośredniego przylegającego do osady neolitycznej w Çatalhöyük
- (3) Rozpoznanie ekodynamiki człowieka i różnorodności biologicznej w strefie bezpośrednio poza terenem osady neolitycznej w Çatalhöyük

Projekt zakłada wdrożenie szerokiej gamy metod. Wymagają one multidyscyplinarnego i technologicznego podejścia umożliwiającego połączenie najnowocześniejszych metod i technologii z zakresu prospekcji lotniczej, badań geofizycznych, geomorfologii, genetyki środowiskowej i archeologii. To wielowarstwowe podejście obejmuje w szczególności wieloaspektową integrację metod teledetekcji, badań multispektralnych i lidarowych na dużą skalę przy wykorzystaniu dronów i zobrazowań satelitarnych, rdzeni geomorfologicznych, analizy eDNA oraz wykopaliskowych badań archeologicznych w East Area. Umożliwi ewni ono nowatorską reprezentację i symulację krajobrazu archeologicznego (empirycznego) i pradziejowego (odtworzonego), w szczególności relacji między zabudowanym środowiskiem w bliskim sąsiedztwie osady Çatalhöyük a sąsiadującym z nią krajobrazem naturalnym, związanym z dorzeczem rzeki Çarşamba przepływającej obok osady.

Strefa bezpośrednio przylegająca do osady Çatalhöyük, podobnie jak do każdej innej dużej osady z tego okresu na Bliskim Wschodzie, była bez wątpienia obszarem ważnej działalności społecznej i gospodarczej o fundamentalnym znaczeniu dla istnienia każdej neolitycznej społeczności. Odejście od badań samej osady na rzecz jej bezpośredniego kontekstu przestrzennego i geograficznego oznacza istotne odstępstwo od dominującej dotychczas postaci studiów nad neolitem bliskowschodnim. Pozwala na rozpoznanie relacji między zasiedleniem i eksploatacją tego terenu a samą osadą, co z kolei umożliwi poznanie charakteru funkcjonowania społeczności neolitycznej w jej pełnej złożoności. Skupienie się na dotychczas niezbadanej strefie egzystencji grup neolitycznych nadaje nowatorski wymiar badaniom bliskowschodniego neolitu.

W projekcie zostanie zastosowanych szereg innowacyjnych technik badawczych. Wykorzystane zostaną prospekcja za pomocą dronów wykorzystujących szereg różnych czujników, takich jak LIDAR, fotogrametria i wielospektralna fotografia lotnicza. Metody te zostaną zintegrowane z badaniami magnetycznymi. Obejmą one także zastosowanie tomografii elektrooporowej mającej na celu określenie rozkładu oporności gruntu w dwóch lub trzech wymiarach (2D i 3D), w połączeniu z indukcją elektromagnetyczną umożliwiającą penetrację do ok. 10 metrów głębokości i możliwość wykonywania inwersji matematycznej w celu odtworzenia pełnego modelu 3D. Po raz pierwszy w badaniach bliskowschodniego neolitu, projekt wykorzysta metodę środowiskowego DNA do rekonstrukcji całego środowiska i jego zmian w czasie, w tym roślinności, ludzi, zwierząt i chorób. Metoda ta stwarza możliwość rozpoznania zmian jakim podlega lokalne środowisko, a przede wszystkim jego różnorodność biologiczną, a także struktura i funkcja ekosystemu na wszystkich poziomach troficznych. Wykorzystane zostanie także całe spektrum metod geomorfologicznych.